

**Iebildumi un priekšlikumi par Ministru kabineta noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumos
Nr. 34 Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī"**

Nr. p. k.	Noteikumu projekta (konkrēta punkta) redakcija	Iebildums un/vai priekšlikums
1	2	3
1.	<p>5. Izteikt 19. punktu šādā redakcijā: "19. Iesniegumā atļaujas saņemšanai, tai skaitā būtisku darbības izmaiņu gadījumā, operators norāda šādu informāciju: 19.1. visas attiecīgajā iekārtā jau izmantotās vai ražošanas procesā saražotās vai radušās prioritārās vielas vai bīstamās vielas, vai no citiem operatoriem saņemto notekūdeņu sastāvā esošās prioritārās vielas vai bīstamās vielas atbilstoši šādu operatoru sniegtajai informācijai; 19.2. vielas, ko operators paredzējis izmantot un kuras var rasties piesārņojošas darbības procesā, ja piesārņojošā darbība vēl nav uzsākta vai tiek plānotas būtiskas izmaiņas esošajā piesārņojošajā darbībā; 19.3. operatora veiktā monitoringa rezultāti par šo noteikumu 19.1.apakšpunktā minētajām vielām, kas ir konstatētas notekūdeņos pēc attīrīšanas. Ja notekūdeņi nesatur (vai ir prognozējams, ka nesaturēs) prioritārās vielas vai bīstamās vielas un tās netiek vai netiks novadītas pieņemtajos ūdeņos, tas dokumentāri jāpamato ar testēšanas rezultātiem vai aprēķinu metodi atbilstoši izejvielu masas bilancēm, vai inventarizācijas datiem; 19.4. ..."</p>	<p>Piedāvātajā grozījumu projekta redakcijā, tiek saglabāts princips, ka Operators ir atbildīgs par visdažādākās informācijas, tajā skaitā par prioritāro un bīstamo vielu iespējamo novadišanu centralizētās kanalizācijas sistēmās, apkopošanu un precizitāti, savukārt citiem operatoriem nav nodefinēti principi, kas tiek piemēroti par nepatiesas vai nepilnīgas informācijas sniegšanu. Līdz ar to iespējami rodas situācijas, kad vidē tiek novadītas prioritāras un bīstamas vielas, kuru avots nav deklarējis šādu vielu klātbūtni no ražošanas procesa novadāmajos notekūdeņos, visa atbildība, tajā skaitā kriminālatbildība, par piesārņojuma gadījumu ir operatoram, bet faktiskā piesārņotāja atbildība ir fiksēta tikai savstarpējās līgumattiecībās, kur visbiežāk rezultējas tikai naudas sodos.</p> <p>Biedrība lūdz normatīvā regulējuma izstrādātājus rast risinājumus atbildību līdzsvarošai piesārņojuma gadījumos, lai pilnvērtīgi tiktu īstenots princips "piesārņotājs maksā" tā visplašākā interpretācijā, iekļaujot kriminālatbildību būtisku piesārņojuma gadījumos.</p>
2.	<p>27. Papildināt ar 31.2 punktu šādā redakcijā: "31.2 Vietējā pašvaldība līdz 2023. gada 31. decembrim un pēc tam reizi četros gados izvērtē tās administratīvajā teritorijā esošo aglomerāciju robežas, ņemot vērā tehniskās un ekonomiskās iespējas veikt esošās centralizētās kanalizācijas sistēmas paplašināšanu vai jaunas centralizētās kanalizācijas sistēmas izbūvi, un pēc nepieciešamības precīzē aglomerācijas robežas, pamatojoties uz šādu informāciju: 31.21. ..."</p>	<p>Grozījumu 27.punktā minēts, ka pašvaldībai aglomerāciju robežas ir jāizvērtē līdz 2023.gada 31.decembrim un pēc tam reizi četros gados. Biedrības ieskatā būtu jāizvērtē vai noteiktais termiņš aglomerāciju pārskatīšanai ir faktiski izpildāms, jo šāda pienākuma izpildei būs jāveic pietiekami apjomīgs darbs, lai pašvaldības varētu pieņemt nepieciešamos lēmumus. Kā arī prasība izvērtēt vai pārskatīt aglomerācijas robežas reizi 4 gados ir salīdzinoši bieža, ņemot vērā, ka ilgtermiņa attīstības plānošana pašvaldībās un arī Eiropas Savienības (ES) fondu periodu plānošana tiek veikta garākam - septiņu gadu - periodam. Turklāt, saskaņā ar VARAM 2015.gadā Ūdenssaimniecības uzņēmumiem sniegto informāciju metodikā "Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.5.1.1.</p>

Nr. p. k.	Noteikumu projekta (konkrēta punkta) redakcija	Iebildums un/vai priekšlikums
1	2	3
	<p>28. Papildināt ar 31.3 punktu šādā redakcijā: "31.3 Vietējās pašvaldības ne vēlāk kā līdz 2024. gada 1. martam iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai lēmumu par aglomerāciju robežu noteikšanu, tā pamatojumu un kartogrāfisko materiālu ar aktuālo aglomerācijas robežu. Ja turpmākās lēmuma pārskatīšanas rezultātā vietējā pašvaldība (pašvaldības dome) pieņem lēmumu mainīt aglomerācijas robežu, pašvaldība mēneša laikā pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai pieņemto lēmumu, tā pamatojumu un kartogrāfisko materiālu ar aktuālo aglomerācijas robežu."</p>	<p>aktivitātes „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000” īstenošanas izvērtēšana un bāzes datu iegūšana 2014. – 2020. gadam attiecībā uz aglomerāciju sasniegto atbilstoši Padomes Direktīvas 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu prasībām, Metodika”, paredzēta informācijas atjaunošana aglomerācijā ne biežāk kā reizi 5 gados. Tādējādi grozījumu projektā būtu iekļaujami precizējumi, lai aglomerāciju robežu pārskatīšana būtu iespējami salāgojama ar pašvaldību attīstības plānu gatavošanu nākošajam ES fondu plānošanas periodam.</p> <p>Grozījumu projekts paredz regulāru aglomerācijas robežu pārskatīšanu, sākotnēji Ūdenssaimniecības uzņēmumiem ir nepieciešams saņemt no VARAM vienotu aglomerācijas robežu noteikšanas metodiku, kā tas bija pirms 2014.-2020.gada plānošanas perioda. Ja, saskaņā ar MK noteikumu Nr.34 grozījumu projekta 31.2. punktu vietējai pašvaldībai jau līdz 2023.gada 31.decembrim ir jāizvērtē esošo aglomerāciju robežas, tad šādai metodikai būtu jābūt pieejamai vismaz 6 mēnešu iepriekš t.i. vismaz 2023.gada 1.jūlijā.</p> <p>Līdz ar to biedrība izsaka priekšlikumus 27. un 28. grozījumu projekta punktu redakcijām:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pārcelt plānotos izpildes termiņus par aglomerāciju robežu aktualizēšanu par 1 gadu (līdz 2024.gada 31.decebrim); • noteikt turpmāko aglomerācijas pārskatīšanas periodu ne retāk kā reizi septiņos gados, kas neizslēdz iespēju, ja nepieciešams, to darīt biežāk; • lēmumu par aglomerācijas robežām iesniegšanu veic līdz 2025. gada 1.martam.
3.	<p>30. Papildināt ar 40.1 punktu šādā redakcijā: "40.1 Ja aglomerācijās, kurās cilvēku ekvivalents ir lielāks par 2000, notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai izmanto rūpnieciski izgatavotas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē un kuru kopējā jauda ir mazāka par 5 m³/diennaktī, iekārtu īpašnieks vai valdītājs nodrošina notekūdeņu atbilstību vismaz šo noteikumu 5. pielikuma 1.tabulā noteiktajām prasībām, kas noteiktas tās</p>	<p>Grozījumu projekta punktā būtu nepieciešams norādīt arī 5. pielikuma 9.¹ punktu, kas detalizēti apraksta mazo NAI darbības kontroles principus.</p>

Nr. p. k.	Noteikumu projekta (konkrēta punkta) redakcija	Iebildums un/vai priekšlikums
1	2	3
	piesārņojuma slodzes kategorijas aglomerācijām, kurā atrodas konkrētās attīrīšanas iekārtas."	
4.	<p>47. Papildināt ar 74. punktu šādā redakcijā: "74. Ja atļauja prioritāro vielu un bīstamo vielu emisijai ir izsniegta līdz 2022. gada 31. decembrim, operatori, kuri emitē virszemes ūdeņos prioritārās vielas vai bīstamās vielas, iesniedz dienestam šo noteikumu 19. punktā minēto informāciju šādos termiņos un sekojošā prioritārā secībā:</p> <p>74.1. līdz 2023. gada 31. decembrim - operatori, kuri saskaņā ar atļaujas nosacījumiem atskaitās par prioritāro vielu vai bīstamo vielu emisijām virszemes ūdeņos vides aizsardzības oficiālās statistikas pārskatos, vai kuru novadītais notekūdeņu apjoms ir vienāds vai pārsniedz 1000 tūkst.m3 gadā;</p> <p>74.2. līdz 2023. gada 30. jūnijam – pārējie operatori, kuri ražošanas procesos izmanto vai ražo prioritārās vielas vai bīstamās vielas un kuri attīrītos notekūdeņus novada virszemes ūdensobjektos;</p> <p>74.3. līdz 2023. gada 31. decembrim - operatori, kuri ražošanas notekūdeņus novada centralizētajā kanalizācijas sistēmā vai uz ārējām attīrīšanas iekārtām, ja operatori minētās vielas izmanto ražošanas procesā vai ražo, vai tās rodas ražošanas blakusprocesā. Atbilstoši šo noteikumu 43.1.2. apakšpunktam operatori informē notekūdeņu attīrīšanas iekārtu operatoru un dienestu par ražošanas notekūdeņos mērījumu rezultātā konstatēto prioritāro vielu vai bīstamo vielu koncentrāciju;</p> <p>74.4. līdz 2024. gada 30. jūnijam – komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu operatori, kuri pieņem ražošanas notekūdeņus."</p>	<p>Grozījumu projektā prioritārā secībai ir nepieciešams skaidrojums par ieviešanas un piemērošanas secību un loģiku, jo šajā redakcijā nav līdz izprotams secīgums un pakāpeniskums. It īpaši 74.2. punktā noteiktais termiņš, kas ir ar visīsāko izpildes laiku. Uzskatāmības un kalendārā secīguma pilnveidošanai, iespējams nepieciešama punktu 74.1 un 74.2 maiņa vietām.</p>
5.	<p>51. Izteikt 1. pielikumu jaunā redakcijā (1. pielikums).</p> <p>52. Izteikt 2. pielikumu jaunā redakcijā (2. pielikums).</p>	<p>Esošajā grozījumu projekta redakcijā nav norādītas metodes prioritāro un bīstamo vielu analīzēm, līdz ar to nav paredzama vienota pieejama notekūdeņu paraugu analizēšanā. Kā arī prioritāro un bīstamo vielu uzraudzībai nepieciešamas ļoti specifiskas kompetences ūdenssaimniecību uzņēmumos, kas šī brīža apstākļos neviens ir pieejamas. Tādējādi, piemēram, nododot analīzes prioritāro un bīstamo vielu analīzēm, ir nepieciešams vienots regulējums analīžu veikšanai, lai nerastos</p>

Nr. p. k.	Noteikumu projekta (konkrēta punkta) redakcija	Iebildums un/vai priekšlikums
1	2	3
		<p>pārpratumi starp operatoriem un akreditētām laboratorijām un ūdenssaimniecību līdzekļi tiktu izlietoti maksimāli racionāli. Turklāt, analizējot lielāku apjomu paraugu ar vienotām metodēm, varētu tikt samazinātas to izmaksas. Līdz ar to sistēmas vienkāršošanai, salīdzināmībai un racionalizācijai būtu nepieciešams identificēt analīžu metodes, prioritāri identificēt metodes 6.pielikuma 1.1.1. punktā minētos savienojumus.</p> <p>Atbilstoši konsultācijām ar akreditētām laboratorijām, kas veic notekūdeņu paraugu izmeklējumus, grozījumu projektā ir nepieciešams precizēt “Perfluoroktānsulfoskābe un tās atvasinājumi (PFOS)” veidu, jo atbilstoši šī brīža definīcijai ir iespējamas plašas interpretācijas iespējas.</p> <p>2.pielikumā definētajām bīstamajām vielām nav minēts ES numurs, kas varētu atvieglot analīžu veikšanu.</p>
6.	53. Izteikt 5. pielikumu jaunā redakcijā (3. pielikums).	<p>Grozījumu projektā pielikumā II.nodaļas 5.punktā ir saglabājies termins “reģionālā vides pārvalde”</p> <p>Grozījumu projekta 53.punktā, kas groza Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumu Nr.34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” (turpmāk – MK noteikumi Nr.34) 5.pielikuma 4.tabulu, ir aktualizēti parametri, kas raksturo tipiskus sadzīves notekūdeņus, tostarp mainītas bioloģiskā skābekļa patēriņa, kopējā fosfora un kopējā slāpekļa maksimālās koncentrācijas robežas. Piekrītam grozījumu projekta anotācijā norādītajam, ka laika gaitā ir mainījušies ūdens lietošanas paradumi, kā rezultātā ir izmaiņas arī sadzīves notekūdeņu sastāvā. Saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu, ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam ir jānodrošina notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz attīrīšanas iekārtām vai notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām vides aizsardzības prasībām. Atbilstoši biedrības paustajam viedoklim 2020.gada 28.maija vēstulē Nr. 05/02 Par grozījumiem Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumos Nr.34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”, biedrība turpina vērst uzmanību uz to, ka lielākā daļa no šobrīd ekspluatētajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (turpmāk – NAI) ir projektētas un uzbūvētas atbilstoši līdz šim pastāvošajam normatīvajam regulējumam. Līdz ar to saskatām potenciālus riskus ar esošajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem nodrošināt</p>

Nr. p. k.	Noteikumu projekta (konkrēta punkta) redakcija	Iebildums un/vai priekšlikums
1	2	3
		<p>atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu pēc grozījuma projektā iekļauto tipisko sadzīves notekūdeņu parametru ieviešanas, it sevišķi paaugstināto kopējā slāpekļa maksimālās koncentrācijas (100 mg/l) efektīvu attīrīšanu. Kā arī potenciālas tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošo parametru izmaiņas, rada būtiskas nesakrītības ar Ministru kabineta noteikumos Nr. 327 par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-15 “Kanalizācijas būves” noteikto viena iedzīvotāja saražoto piesārņojuma apjomu dienā. Tādējādi var rasties plašākas interpretācijas un normatīvā regulējuma pielietojuma iespējas konfliktsituācijās, it sevišķi ar ražošanas uzņēmumiem, kas ražošanas notekūdeņus novada centralizētās kanalizācijas sistēmās.</p> <p>Biedrība aicina izvērtēt faktisko nepieciešamību tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošo parametru izmaiņām, iespējamās ieguvumus un zaudējumus, kā arī aicina saglabāt līdz šim izmantotās parametru vērtības vai arī grozījumos iekļauto regulējumu attiecināt tikai uz jaunizbūvējamām NAI.</p>
7.	54. Papildināt ar 6. pielikumu (4. pielikums).	<p>1.1.3. un 1.2.2 punktos būtu lietderīgi iekļaut papildu informācijas apmaiņu, dienestam, pārskatot operatora atļauju, pievienot monitoringa programmai nepieciešamās prioritārās un bīstamās vielas par tiem uzņēmumiem kuriem ir izsniedzis A vai B atļaujas apkalpojamajā teritorijā, vai paziņot operatoram par konkrēto vielu iespējamību, saistībā ar izsniegtajām atļaujām operatora darbības zonā. Tādējādi tiktu samazināti riski, kas var rasties gadījumos, kuros ražošanas uzņēmums varbūt nav operatoram sniegtajā informācijā fiksējis šo vielu iespējamību notekūdeņos vai ir mainījis ražošanas procesus līdz ar to iespējami emitējamās vielas.</p> <p>5.punktā nepieciešams precizēt prioritārās un bīstamo vielu monitoringa programmas sagatavošanas procesu, jo operatori var nebūt pieejama, izprotama vai pietiekami plaša informācija par valsts vides monitoringa informāciju attiecībā uz tām ķīmiskajām vielām, kuros nosaka sliktu virszemes ūdeņu ķīmisko kvalitāti. Procesā nepieciešams iesaistīt centru vai VVD, kam ir pieejama atbilstošā informācija un speciālisti.</p>